

Türkiye’deki Üniversitelerde Lisansüstü Düzeyde Yapılan Grup Çalışmalarının İncelenmesi

Examination of Group Studies in Graduate Level Conducted in Turkish Universities

Selen DEMİRTAŞ ZORBAZ, Seval KIZILDAĞ, Nilüfer VOLTAN ACAR
Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı, Ankara

Makalenin Geliş Tarihi: 09.01.2015

Yayına Kabul Tarihi: 20.10.2015

Özet

Bu çalışmanın amacı, lisansüstü düzeyde hazırlanan grupla psikolojik danışma, grup rehberliği ve psikoeğitsel temelli tezleri incelemektir. Elde edilen bulgular sayesinde Türkiye’de grup çalışma alanına ilişkin eğilimin ne olduğunu belirlemek, eleştirel açıdan değerlendirebilmektir. Bu amaçla “Tez İnceleme Taslak Formu” oluşturulmuştur. Form tezin yılı, düzeyi, çalışma grubu, çalışmanın türü, kullanılan yaklaşım gibi olmak üzere 14 bölümden oluşmuştur. 1978–2012 yılları arasında yapılan grup çalışması temelli 93 tez incelenmiştir. Grup çalışmalarına ilişkin betimsel istatistiklere yer verilmiştir. Elde edilen bulgular literatür ışığında incelenmiştir.

Anahtar kelimeler: Grupla psikolojik danışma, grup rehberliği, psikoeğitim çalışmaları.

Abstract

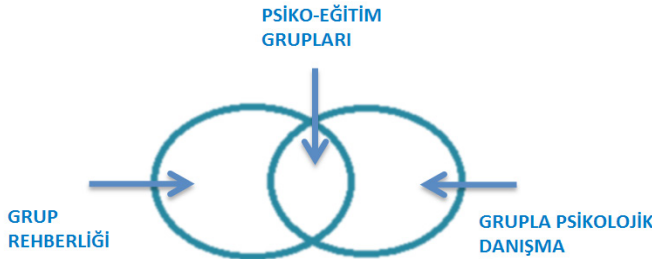
The purpose of this study was to examine doctoral dissertations and master’s theses on group counseling, group guidance and psycho-educational groups. It was intended to obtain a general picture as to which issues and topics are being investigated. For this purpose, “Dissertation and Thesis Examination Draft Form” which comprised of 14 themes including year, level, study group, study type, approach used, etc. was arranged. Ninety-three dissertations and master’s theses on group work that were written between 1978 and 2012 in Turkish universities were investigated. Descriptive statistics on the group work were provided. Findings and implications of the results were discussed.

Keywords: Group counseling, group guidance, psycho-educational group work.

1. Giriş

Bireylerin kendilerini tanımaları, anlamaları, kabul etmeleri, güçlü ve sınırlı yönlerini bilmeleri vb. birçok açıdan onların kişisel ve sosyal gelişimine katkı sağlayan psikolojik danışma hizmetlerinin temel boyutları arasında grupla psikolojik danışma, grup rehberliği, psikoeğitim çalışmaları önemli yer tutmaktadır. Jung (1985) her insanın evrensel ortak bir psikik yönünün olduğunu öne süren grup oluşumlarının ve grupla psikolojik danışma yaklaşımlarının gerekliliğine dikkat çekmiştir (akt., Koydemir, 2011). Proehl (1995) ise grupla psikolojik danışmanın, grup üyelerinin problemlere ilişkin olası bilgilerin paylaşılmasında, farkındalığın, duygusal rahatlamının, sosyal becerilerin ve geleceğe ilişkin umutların artmasında birçok işleve sahip olduğunu vurgulamaktadır. Şöyle ki, psikolojik temelli grup çalışmaları sayesinde bireyler, kendilerinin diğerler tarafından nasıl algılandığı, diğerlerine ne kadar benzediği veya diğerlerinden ne kadar farklılaştığını, sorunların çözülmesinde alternatif çözüm yollarının neler olduğu gibi çeşitli yaşantılar kazanabilirler.

Literatürde grupla psikolojik danışma, grup rehberliği ve psikoeğitim grupları kavramları birbiri yerine kullanılabilir. Grupla psikolojik danışma, kişilerarası ilişkilerin geliştirilmesini hedefleyen, üyelerin, duygu değer ve tutumlarının üzerinde durulduğu, ayrıca her bir üyenin davranışsal amacının gerçekleştirilmesinin sağlanmaya çalışıldığı, bu alanda yetişen bir psikolojik danışman tarafından yürütülen profesyonel bir terapötik yardım etme sürecidir (Voltan-Acar, 2005; Voltan-Acar, 2012). Grup rehberliği ise, problemlerin gelişmesini önlemek ve eğitsel-mesleki bilgi vermeyi amaçlayan 20 ila 35 üyenin sınıf içi organizasyonudur (Gazda, 1978). Son olarak, psiko-eğitim grup kavramı ise, daha çok yapılandırılmış belli bir programa ilişkin grup oturumlarıdır (Voltan Acar, 2012). Tanımlar incelendiğinde, grup çalışmalarının temelinde bireyin bilişsel, sosyal, duygusal yönlerine ilişkin sunulan psikolojik hizmetler olduğu ve bu hizmetlerin uzman kişilerce sunulabileceği vurgulanmaktadır. Bununla birlikte, grup çalışmalarının sunuluş biçimi (grup üyesi sayısı, hizmetin sunulduğu fiziksel ortam gibi) açısından birbirinden farklılaştığı da söylenebilir.

Şekil 1. Grupla Psikolojik Danışma, Grup Rehberliği ve Psikoeğitim Grup Kavramları Arasındaki İlişki (Voltan Acar, 2012)

Yukarıdaki şekilde görüldüğü üzere, psiko-eğitim grupları, grup rehberliği ve grupla psikolojik danışma hizmetlerinin kesiştiği kısımda yer almaktadır. Bu kesişme, psiko-eğitim çalışmalarının hem grup rehberliği hem de psikolojik danışma hizmetlerinden beslendiği şeklinde yorumlanabilir. Bununla birlikte, grup rehberliği ve grupla psikolojik danışma hizmetlerinin ortak yönleri yanında birbirlerinden farklılaştıkları kısımlarının da olduğu yukarıdaki şekilden anlaşılabilir. Özetle, bu üç kavramın hem ortak hem de farklı özelliklerinin olduğu söylenebilir.

Grup temelli birçok araştırmaya literatürde rastlanmaktadır (Jonsson ve Hougaard, 2008; Payne ve Marcus, 2009; Krishna, Jauhari, Lepping, Turner, Crossley ve Krishnamoorthy, 2010; Crockett, Byrd ve Erford, 2012). Örneğin, Jonsson ve Hougaard (2008) tarafından yapılan bir çalışmada bilişsel terapi temelli grup çalışmalarının etkinliği meta-analiz yöntemiyle incelenmiştir. Payne ve Marcus’un (2009) bir çalışmasında ise 55 yaş üstü yetişkinlerle olan grup psikoterapilerinin etkinliği incelenmiş ve bu grup çalışmalarının geç yetişkinlerde işlevsel problemlerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Crockett, Byrd ve Erford’un (2012) başka bir meta-analiz çalışmasında, 1994 ile 2009 yılları arasında Ruh Sağlığı Danışması Dergisi’ndeki makaleler konu, tür, desen, örneklem, örneklem büyüklüğü vb. ölçütler açısından ele alınmıştır. Araştırma sonucunda sırasıyla, uygulama, araştırma ve teori temelli çalışmaların olduğu ve hedef grupların yıllara göre değişmediği ve çoğunlukla yetişkinlerle çalışıldığı görülmüştür. Krishna, Jauhari, Lepping, Turner, Crossley ve Krishnamoorthy’nin (2010) çalışmalarında da depresyon bozukluğu olan yaşlı bireylerle ilgili grup çalışmaları incelenmiştir. Bu çalışmanın sonucuna göre, grup çalışmalarının bilişsel-davranışçı yaklaşım odaklı, aktif terapötik müdahalelerin kullanıldığı ve yaşlılar üzerindeki bu grup çalışmalarının etkili olduğu gözlenmiştir. Bununla birlikte, Türkiye’de grup temelli yapılan çalışmaların daha çok deneysel çalışmalar olduğu (örneğin, Duy (2003), Durmuş (2006), Gürgan (2006), Elmacı (2008) ve Mutlu-Tagay (2010) gibi) gözlenmektedir. Lisansüstü düzeyde hazırlanan grup temelli bu çalışmalar incelendiğinde ise bu çalışmaların bazı açılardan farklılık gösterdiği söylenebilir. Örneğin, Ültanır (2005) tarafından yapılan bir çalışmada, Psikolojik Danışma ve Rehberlik lisans programlarının bireysel ve grupla psikolojik danışma gibi uygulama açısından birbirinden farklılaştığını belirtmektedir. Aynı zamanda, Büyükgöze-Kavas (2011) tarafından PDR lisansüstü öğrencilerinin grupla psikolojik danışma ve bireysel psikolojik danışma süreçlerine ilişkin görüşlerini ele alan bir çalışmada, üniversitelerin lisansüstü düzeydeki uygulamaları arasında süpervizyon sürecine yönelik farklı uygulamaların olduğu bunlar arasında bir benzerlik kurulamadığı ifade edilmektedir. Buradan hareketle, PDR lisans veya lisansüstü programlardaki uygulama derslerinin farklılaşmasına bağlı olarak bu alanda yapılan lisansüstü tezlerin de farklılaştığı söylenebilir.

Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanında hazırlanan grup temelli birçok araştırmanın belirli ölçütler doğrultusunda incelenmesi ve bu grup çalışmalarıyla ilgili büyük resmin ortaya konulması özellikle bu alanda çalışan araştırmacılar için kolaylaştırıcı olabilir. Araştırmacılar grup çalışmaları arasındaki benzerlik ve farklılıkları

görerek çalışmalarının amaçlarına uygun olanın ne olduğuna karar verebilirler. Aynı zamanda, grup çalışmaları yapan psikolojik danışmanların bu alandaki eğilimlerin neler olduğu konusunda bilgi edinmelerine katkı sağlayabilir ve bu psikolojik danışmanların ileride yapılacak grup çalışmalarını oluşturmalarında yardımcı olabilir. Bununla birlikte, grup çalışmalarına yönelik lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim veren öğretim elemanları da kendi uygulamaları ile ilgili düzenleme ve değerlendirme yapabilirler. Bu sebeple, Türkiye’deki grup çalışmalarının belli bir çatı altında toplanması ve araştırmacıların buradan hareketle yeni çalışmaları temellendirmesinin önemli bir gereklilik olduğu düşünülmektedir. Özetle, bu çalışmanın amacı Türkiye’de lisansüstü tezlerdeki grup çalışmalarını incelemek ve Türkiye’deki grup çalışmalarının konu, kullanılan yaklaşım, hedef grup, çalışmaların etkililiği vb. ölçütler doğrultusunda durumu ortaya koymaktır. Bununla birlikte, grup çalışmalarının sistemli bir dökümünü ortaya koyarak, benzer çalışmaların birikimli bir şekilde ilerlemesinin sağlanması ve uygulayıcı ya da araştırmacılara grup çalışmalarında rehberlik etmek amaçlanmaktadır. Bu amaçla çalışmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Tezin yapıldığı çalışma grubunun hafta sayısı, grubun süresi, kullanılan yaklaşım, çalışmanın yapıldığı alan ve çalışma türüne göre dağılımı nedir?
2. Tezin yapıldığı yılın, çalışma grubuna, çalışmanın türüne, çalışmanın desenine, çalışmanın alanına, çalışmanın düzeyine ve kullanılan yaklaşıma göre dağılımı nedir?
3. Tezlerin yapıldığı düzeyin, çalışma grubuna, çalışmanın türüne, kullanılan yaklaşıma, araştırma desenine ve çalışmanın yapıldığı alana göre dağılımı nedir?
4. Tezlerin grup çalışması türünün hafta sayısı, kullanılan yaklaşım ve araştırma desenine göre dağılımı nedir?
5. Kullanılan yaklaşımın araştırmanın sonucuna göre dağılımı nedir?
6. Grup çalışmasının sonucunun araştırma desenine göre dağılımı nedir?

2. Yöntem

Betimsel nitelikte olan bu çalışmanın yöntemi doküman incelemesidir. İncelenmek istenen olgu ve olaylar hakkındaki bilgi veren yazılı materyallerin analiz edilmesi doküman incelemesi olarak adlandırılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Aşağıda çalışmanın örnekleme, veri toplama aracı ve işlem yolu açıklanmıştır.

Örnekleme

Grup çalışması yapılan ilk teze 1978 yılında rastlandığından bu araştırma kapsamına, 1978-2012 yılları arasında yapılan tüm tezler dâhil edilmiştir. Bu sebeple, Türkiye’deki çeşitli üniversitelerde lisansüstü düzeyde grup çalışması temelli 93 tez

içerik analizi yolu ile incelenmiştir. Analizler sonucunda geçerli ve güvenilir ölçme aracı kullanımı, çalışmanın uygun raporlaştırılması vb. yeterli açıklamaları içermediği düşünülen iki tez çalışmadan çıkarılmış ve toplam 91 tez analiz edilmiştir. Grup çalışmalarının 81’i (%87,1) psikolojik danışma ve rehberlik alanında, 9’u (%9,7’si) psikoloji alanında, 2’si (%2,2) öğretmenlik alanında, biri (%1,1) ise spor bilimleri alanındadır.

İncelenen tezlerin üniversite dağılımına bakıldığında Gazi Üniversitesinde 15 (%16,1), Ankara Üniversitesinde 14 (%15, 1), Marmara Üniversitesinde 10 (%10,8), Hacettepe Üniversitesinde 8 (%8,6), İnönü Üniversitesinde 7 (%7,5), Çukurova Üniversitesinde 6 (%6,5), ODTÜ’de 5 (%5,4) ve diğer üniversitelerde 28 (%30) teze rastlanmıştır. Söz konusu tezlerde çalışılan kavramlara bakıldığında 70’inin (%75,3) kişisel-sosyal rehberlik, 12’sinin (%12,9) mesleki rehberlik ve 9’unun (%9,7) eğitsel rehberlik problem alanına dahil olduğu görülmüştür. Tezlerdeki grup çalışmalarının haftalara göre dağılımına bakıldığında 8 – 12 hafta arasında 69 (%74,2) tezin, 13 – 16 hafta arasında 6 (%6,5), 4 – 7 hafta arasında 4 (%4,3) tezin olduğu gözlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Grup çalışmasının olduğu tezleri incelemek üzere araştırmacılar tarafından “Tez İnceleme Taslak Formu” oluşturulmuştur. Bu form tezin numarası, tezin adı, yılı, üniversitesi, düzeyi (yüksek lisans ve doktora), çalışma grubu, grubun cinsiyete göre sınıflandırılması, grup çalışmasının türü, çalışılan kavramın problem alanı, program haftası, kullanılan yaklaşım, grup oturum süresi, araştırma deseni ve çalışmanın sonucu olmak üzere 14 bölümden oluşmaktadır.

İşlem yolu

Çalışma sürecinde çalışmanın birimleri araştırmacılar tarafından Tez İnceleme Taslak Formuna kodlanmıştır. Ortaya çıkan kodlardan sonra araştırmaya özgü kategoriler belirlenmiş ve bu veriler kategoriler altında toplanmıştır. Veriler toplanırken Yüksek Öğretim Kurulu’nun tez arama veri tabanı kullanılmış ve “grup” sözcüğü taranmıştır. Veri toplama sürecinde ayrıca tez bibliyografyası (Bilge, 2001), araştırmacıların kişisel kütüphanelerinden de yararlanılmıştır. Tezlerin yapıldığı alan olarak psikolojik danışma ve rehberlik, psikoloji, öğretmenlik ve spor bilimleri ele alınmıştır. Çalışılan konu, hedef grubun ele alınışı, kullanılan tıbbi yaklaşım ve tedavi yöntemleri açısından farklılaştığı ve çalışma kapsamında kullanılan ölçütlere uygun olan sınırlı sayıda çalışmaya rastlandığından psikiyatri alanında yapılan tezler çalışmaya dahil edilememiştir. Toplanan bu veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve SPSS 16.0 ile analiz edilmiştir. Verilere ilişkin betimsel istatistikler elde edilmiştir.

3. Bulgular

Çalışma grubu, tezlerin yılları, çalışmanın düzeyi çalışmanın türü, çalışmada kullanılan yaklaşım ve çalışmanın sonucuna ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

Tezin Yapıldığı Çalışma Grubu İle İlgili Bulgular

Tezlerin çalışma gruplarına bakıldığında 51'inin (%54,8) ergen, 23'ünün (%24,7) üniversite öğrencileri, 12'sinin (%12,9) yetişkin, 5'inin (%5,4) çocuk ve 1'inin (1,1) yaşlı bireyler üzerinde yapıldığı görülmüştür. Çalışma gruplarının 83'ü (%89,2) cinsiyet açısından heterojen, 10'u (%10,8) ise homojen gruplardır. Çalışma grubunun, hafta sayısı, grubun süresi, kullanılan yaklaşım, çalışmanın yapıldığı alan, çalışmanın türüne göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Çalışma Grubunun Hafta Sayısı, Grubun Süresi, Kullanılan Yaklaşım, Çalışmanın Yapıldığı Alan Ve Çalışma Türüne Göre Dağılımı

Hafta Sayısı	Çalışma Grubu					TOPLAM
	Çocuk	Ergen	Üniversite Öğrencisi	Yetişkin	Yaşlı	
7 ve daha az	0 (%0,0)	3 (%6,5)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	1 (%100)	4 (%5,1)
8 – 12	3 (%60)	40 (%87)	13(%100)	12 (%92,9)	0 (%0,0)	68 (87,2)
13 ve daha fazla	2 (%40)	3 (%6,5)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	6 (%7,7)
TOPLAM	5 (%100)	46 (%100)	13(%100)	12(%100)	1(%100)	78(%100)
Grubun süresi						
90 dk. Ve daha az	3 (%100)	30 (%85,7)	5 (%41,7)	2 (%50)	-	40 (%74,1)
90 dk. ve daha fazla	0 (%0,0)	5 (%14,3)	7 (%58,3)	2 (%50)	-	14 (%25,9)
TOPLAM	3 (%100)	35 (%100)	12 (%100)	4 (%100)	-	54 (%100)
Kullanılan yaklaşım						
İnsancıl	0 (%0,0)	7 (%30,4)	4 (%26,7)	2 (%50)	-	13 (%28,9)
Bilişsel	1 (%33,3)	12 (%52,2)	6 (%40)	1 (%25)	-	20 (%44,4)
Psikanalitik	1 (%33,3)	0(%0,0)	2 (%13,3)	0(%0,0)	-	3 (%6,7)
Adleryan	0(%0,0)	1 (%4,3)	1 (%6,7)	0(%0,0)	-	2 (%4,4)
Eklektik	1 (%33,3)	3 (%13)	2 (%13,3)	1 (%25)	-	7 (%15,6)
TOPLAM	3(%100)	23(%100)	15(%100)	4 (%100)	-	45 (%100)
Çalışmanın Yapıldığı Alan						
PDR	4 (%80)	45 (%90)	18 (%78,3)	12 (%100)	1 (%100)	80 (%87,9)
Psikoloji	0 (%0,0)	3 (%6)	5 (%21,7)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	8 (%8,8)
Öğretmenlik	1 (%20)	1 (%2)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	2 (%2,2)
Spor Bilimleri	0 (%0,0)	1 (%2)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	1 (%1,1)
TOPLAM	5 (%100)	50(%100)	23(%100)	12(%100)	1(%100)	91 (%100)
Çalışmanın Türü						
Grupla psikolojik danışma	2 (%40)	17 (%34)	17 (%73,9)	4 (%33,3)	1(%100)	41 (%45,1)
Grup rehberliği	2 (%40)	14 (%28)	0 (%0,0)	3 (%25)	0 (%0,0)	19 (%20,9)
Psiko-eğitim	1 (%10)	19 (%38)	6 (%26,1)	5 (%41,7)	0 (%0,0)	31 (%34,1)
TOPLAM	5(%100)	50(%100)	23(%100)	12(%100)	1(%100)	91 (%100)

Grup çalışmalarının sürdüğü hafta sayısının çalışma grubuna göre dağılımına göre çocukla olan çalışmalarının 3'ünün (%60) 8 ile 12 hafta, ergenle olan çalışmalarının 40'ı (%87) 8 ile 12 hafta ve üçü (%6,5), 13 ve daha fazla haftadır. Üniversite öğrencileri ve yetişkinler olan çalışmaların tamamı 8 ile 12 hafta arasında gerçekleşmiştir. Yaşlılarla olan tek bir çalışmanın ise 7 hafta ve daha azında gerçekleştiği görülmektedir.

Grubun süresinin çalışma grubuna göre dağılımına bakıldığında çocuklarla olan çalışmalarının tamamının 90 dakika ve daha az olduğu, ergenlerle çalışmaların 30'unun (%85,7) 90 dakika ve daha az olduğu görülmektedir. Üniversite öğrencileriyle olan çalışmaların yedisi (%58,3) 90 dakika ve daha fazla sürede gerçekleştirilmiştir. Yetişkinlerle yapılan çalışmaların süreye göre dağılımında bir eşitlik söz konusu iken yaşlılar ile yapılan çalışmada grup süresine ulaşılammıştır.

Grup çalışmasında kullanılan yaklaşımın çalışma grubuna göre dağılımına bakıldığında çocuklarla olan ve yaklaşımın belirtildiği çalışmaların birinde (%33,3) bilişsel, birinde (%33,3) psikanalitik ve birinde (%33,3) eklektik yaklaşım kullanılmıştır. Ergenlerle yapılan çalışmaların yedisinde (%30,4) insancıl yaklaşım, 12'sinde (%52,2) bilişsel yaklaşım, birinde (%4,3) Adleryan yaklaşım ve üçünde (%13) eklektik yaklaşım kullanılmıştır. Üniversite öğrencileriyle yapılan çalışmaların dördünde (%26,7) insancıl yaklaşım, altısında (%40) bilişsel yaklaşım, ikisinde (%13,3) psikanalitik yaklaşım, birinde (%6,7) Adleryan yaklaşım ve ikisinde (%13,3) eklektik yaklaşım kullanılırken, yetişkinlerle yapılan çalışmaların ikisinde (%50) insancıl, birinde (%25) bilişsel yaklaşım ve birinde (%25) eklektik yaklaşım kullanılmıştır. Yaşlılarla yapılan çalışmada kullanılan yaklaşım belirtilmemiştir.

Çalışmanın yapıldığı alanın çalışma grubuna göre dağılımına bakıldığında çocuklarla çalışmanın, dördünün (%80) PDR alanında ve birinin (%20) öğretmenlik alanında olduğu görülmüştür. Ergenlerle yapılan çalışmaların 45'i (%90) PDR alanında, üçü (%6) psikoloji alanında, biri (%2) öğretmenlik ve biri (%2) spor bilimlerinde gerçekleştirilmiştir. Üniversite öğrencileri ile olan çalışmaların 18'i (%78,3) PDR alanında ve beşi (%21,7) psikoloji alanındadır. Yetişkinlerle ve yaşlılarla çalışmaların tamamı PDR alanındadır.

Çalışmanın türünün çalışma grubuna göre dağılımına göre bakıldığında çocuklarla çalışmaların ikisinin (%40) grupla psikolojik danışma, ikisinin (%40) grup rehberliği ve birinin (%10) psiko-eğitim grup kapsamına girdiği görülmektedir. Ergenlerle çalışmaların 17'sinin (%34) grupla psikolojik danışma, 14'ünün (%28) grup rehberliği, 19'unun (%38) psiko-eğitim grup olduğu, üniversite öğrencileriyle çalışmaların 17'sinin (%73,9) grupla psikolojik danışma ve altısının (%26,1) psiko-eğitim grup kapsamına girdiği görülmektedir. Yetişkinlerle çalışmaların dördünün (%33,3) grupla psikolojik danışma, üçünün (%25) grup rehberliği ve beşinin (%41,7) psiko-eğitim grup olduğu, yaşlılarla yapılan çalışmanın grupla psikolojik danışma kapsamında olduğu söylenebilir.

Tezin Yapıldığı Yıl İle İlgili Bulgular

İncelenen tezlerin yıllara göre dağılımına bakıldığında 1978 – 1982 yılları arasında bir (%1,1), 1983 – 1987 yılları arasında bir (%1,1), 1988 – 1992 yılları arasında beş (%5,4), 1993 – 1997 yılları arasında 17 (%18,3), 1998 – 2002 yılları arasında 25 (%29,0), 2003 – 2007 yılları arasında 29 (%31,2), 2008 – 2012 yılları arasında 12 (%12,9) tez bulunmaktadır ve bir tezin yılına ulaşılammıştır. Tezin yapıldığı yılın, çalışma grubuna, çalışmanın türüne, çalışmanın desenine, çalışmanın alanına, çalışmanın düzeyine ve kullanılan yaklaşıma göre dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Tezin Yapıldığı Yılın, Çalışma Grubuna, Çalışmanın Türüne, Çalışmanın Desenine, Çalışmanın Alanına, Çalışmanın Düzeyine Ve Kullanılan Yaklaşıma Göre Dağılımı

Çalışma Grubu	Yıllar							TOPLAM
	78 – 82	83 – 87	88 – 92	93 – 97	98 – 02	03 – 07	08 – 12	
Çocuk	0 (%0,0)	0(%0,0)	0(%0,0)	1 (%5,9)	1 (%4)	2 (%6,9)	1 (%8,3)	5 (%5,6)
Ergen	1(%100)	0(%0,0)	3 (%60)	9 (%52,9)	11 (%44)	18(%62,1)	7 (%58,3)	49(%54,4)
Üniversite öğrencisi	0(%0,0)	1(%100)	1 (%20)	5 (%29,4)	8 (%32)	4 (%13,8)	4 (%33,3)	23(%25,6)
Yetişkin	0(%0,0)	0(%0,0)	1 (%20)	2 (%11,8)	5 (%20)	4 (%13,8)	0(%0,0)	12(%13,3)
Yaşlı	0(%0,0)	0(%0,0)	0(%0,0)	0(%0,0)	0(%0,0)	1 (%3,4)	0(%0,0)	1 (%1,1)
TOPLAM	1(%100)	1(%100)	5(%100)	17(%100)	25(%100)	29(%100)	12(%100)	90 (%100)
Çalışmanın Türü								
Grupla psikolojik danışma	1(%100)	1(%100)	3 (%60)	10(%58,8)	7 (%28)	11(%37,9)	8 (%66,7)	41(%45,6)
Grup rehberliği	0 (%0,0)	0 (%0,0)	1 (%20)	1 (%5,9)	9 (%36)	6 (%20,7)	1 (%8,3)	18 (%20)
Psiko-eğitim	0 (%0,0)	0 (%0,0)	1 (%20)	6 (%35,3)	9 (%36)	12(%41,4)	3 (%25)	31(%34,4)
TOPLAM	1(%100)	1(%100)	5(%100)	17 (%100)	25(%100)	29 (%100)	12(%100)	90 (%100)
Çalışmanın Deseni								
Kontrol	1(%100)	1(%100)	5(%100)	15(%88,2)	23 (%92)	17 (%60)	5 (%41,7)	67(%75,3)
Kontrol ve izleme	0 (%0,0)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	2 (%11,8)	1 (%4)	8 (%28,6)	3 (%25)	14(%15,7)
Placebo	0 (%0,0)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	1 (%4)	3 (%10,7)	4 (%33,3)	8 (%9)
TOPLAM	1(%100)	1(%100)	5(%100)	17(%100)	25(%100)	28 (%100)	12(%100)	89 (%100)
Çalışmanın Alanı								
PDR	1(%100)	1(%100)	4 (%80)	14(%82,4)	22(%84,6)	25(%86,2)	12(%100)	79(%86,8)
Psikoloji	0 (%0,0)	0 (%0,0)	1 (%20)	2 (%11,8)	3 (%11,5)	3 (%10,3)	0(%0,0)	9 (%9,9)
Öğretmenlik	0 (%0,0)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	1 (%3,8)	1 (%3,4)	0(%0,0)	2 (%2,2)
Spor Bilimleri	0 (%0,0)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	1 (%5,9)	0(%0,0)	0(%0,0)	0(%0,0)	1 (%1,1)
TOPLAM	1(%100)	1(%100)	5(%100)	17 (%100)	26(%100)	29(%100)	12(%100)	91 (%100)
Çalışmanın Düzeyi								
Yüksek Lisans	0 (%0,0)	1(%100)	4 (%80)	7 (%41,2)	17(%65,4)	14(%48,3)	6 (%50)	49(%53,8)
Doktora	1(%100)	0 (%0,0)	1 (%20)	10(%58,8)	9 (%34,6)	15(%51,7)	6 (%50)	42(%46,2)
TOPLAM	1(%100)	1(%100)	5(%100)	17 (%100)	26 (%100)	29 (%100)	12(%100)	91 (%100)

Çalışma Grubu	Yıllar							TOPLAM
	78 – 82	83 – 87	88 – 92	93 – 97	98 – 02	03 – 07	08 – 12	
Kullanılan Yaklaşım								
Davranışçı	1(%100)	0(%0,0)	0(%0,0)	0(%0,0)	0(%0,0)	0(%0,0)	0(%0,0)	1 (%1,5)
İnsancıl	0(%0,0)	1(%100)	3(%100)	5 (%55,6)	3 (%42,9)	0 (%0,0)	1 (%10)	13 (%28)
Bilişsel	0(%0,0)	0(%0,0)	0(%0,0)	3 (%33,3)	4 (%57,1)	6 (%42,9)	6 (%60)	19(%43,2)
Psikanalitik	0(%0,0)	0(%0,0)	0(%0,0)	1 (%11,1)	0(%0,0)	2 (%14,3)	0 (%0,0)	3 (%6,8)
Adleryan	0(%0,0)	0(%0,0)	0(%0,0)	0(%0,0)	0(%0,0)	1 (%7,1)	1 (%10)	2 (%4,5)
Eklektik	0(%0,0)	0(%0,0)	0(%0,0)	0(%0,0)	0(%0,0)	5 (%35,7)	2 (%20)	7 (%15,9)
TOPLAM	1(%100)	1(%100)	3(%100)	9 (%100)	7 (%100)	14 (%100)	10(%100)	44 (%100)

Yıllara göre çalışma grubu sınıflandırmasına bakıldığında, 1978-1982 yılları arasındaki bir tezin (% 100) çalışmanın sadece ergenler üzerinde yapıldığı; 1983-1987 yılları arasında yapılan bir (% 100) çalışmanın ise üniversite öğrencileri üzerinde, 1988-1992 yılları arasında yapılan beş çalışmanın üçünün (%60) ergenler üzerinde, birinin (%20) üniversite öğrencileri, diğer birinin (%20) de yetişkinler üzerinde olduğu gözlenmiştir. Bununla birlikte, 1993-1997 yılları arasındaki 17(%100) çalışmanın dokuzunun (%52,9) ergenler üzerinde, beşinin (%29,4) üniversite öğrencileri üzerinde, ikisinin (%11,8) yetişkinler, birinin (%5,9) çocuklar üzerinde yapıldığı; 1998-2002 yılları arasındaki 25 (% 100) çalışma incelendiğinde, 11'inin(%44) ergenler, sekizinin (% 32) üniversite öğrencileri üzerinde, beşinin (%20) yetişkinler, birinin (%4) ise çocuklarla; 2003-2007 yılları arasında yapılan 29 (% 100) çalışmanın, 18'inin (%62,1) ergenlerle, dördünün (%13,8) üniversite öğrencisi, diğer 4'ünün (%13,8) yetişkinler üzerinde, ikisinin ise (%6,9) çocuklarla, birinin (%3,4) yaşlılarla yapıldığı; son olarak, 2008-2012 yılları arasında yapılan 12 (%100) çalışmanın da yedisinin (%58,3) ergenlerle, dördünün (%33,3) üniversite öğrencisi, birinin (%8,3) çocuklarla yapıldığı gözlenmiştir.

Yıllara göre çalışma türü sınıflandırmasına bakıldığında, 1978-1982 yılları arasında yapılan bir (% 100) çalışmanın grupla psikolojik danışma; aynı şekilde 1983-1987 yılları arasında olan bir (% 100) çalışmanın da grupla psikolojik danışma, 1988-1992 yılları arasındaki beş (% 100) çalışmanın üçünün (%60) grupla psikolojik danışma, birinin (%20) grup rehberliği, diğer birinin(%20) de psikoeğitim grup çalışması türünde olduğu gözlenmiştir. Bununla birlikte, 1993-1997 yılları arasındaki 17(% 100) çalışmanın 10'unun (%58,8) grupla psikolojik danışma, 6'sının (%35,3) psikoeğitim grup çalışması birinin (%5,9) grup rehberliği olduğu; 1998-2002 yılları arasındaki 25 (% 100) çalışma incelendiğinde, 9'unun(%36) grup rehberliği, diğer dokuzunun (% 36) psikoeğitim grup çalışması, yedisinin (%28) grupla psikolojik danışma; 2003-2007 yılları arasındaki 29 (% 100) çalışmanın, 12'sinin (%41,4) psikoeğitim grup çalışması, 11'inin (%37,9) grupla psikolojik danışma, altısının (%20,7) grup rehberliği; 2008-2012 yılları arasındaki 12 (%100) çalışmanın 8'inin (%66,7) grupla psikolojik danışma, üçünün (%25) psikoeğitim grup çalışması, birinin (%8,3) grup rehberliği türünde olduğu gözlenmiştir.

Yıllara göre çalışmanın deseni sınıflandırmasına bakıldığında, 1978-1982 yılları

ve arasındaki bir (%100) çalışmanın birinde (%100) kontrol gruplu desen; aynı şekilde 1983-1987 yılları arasındaki bir (%100) çalışmanın birinde (%100) kontrol gruplu desen; 1988-1992 yılları arasındaki toplam beş (%100) çalışmanın beşinde de (%100) kontrol gruplu desen; 1993-1997 yılları arasındaki 17 çalışmanın 15'inde (%88,2) kontrol gruplu desen, ikisinde (%11,8) kontrol gruplu ve izleme grubu deseni kullanılmıştır. Bununla birlikte; 1998-2002 yılları arasındaki toplam 25 (%100) çalışmanın, 23'ünde (%92) kontrol gruplu desen, birinde (%4) kontrol gruplu desen; diğer bir (%4) çalışmada placebo gruplu desen; 2003-2007 yılları arasındaki 28 çalışmanın 17'sinde (%60) kontrol gruplu desen, sekizinde (%28,6) kontrol gruplu ve izleme grubu deseni; üçünde (%10,7) placebo gruplu desen; 2008-2012 yılları arasındaki 12 (%100) çalışmanın beşinde (%41,7) kontrol gruplu desen, dördünde (%33,3) placebo gruplu desen, 3'ünde (%25) kontrol ve izleme gruplu desen kullanılmıştır.

Yıllara göre çalışmanın alan sınıflandırmasına bakıldığında, 1978-1982 yılları arasındaki bir çalışmanın (%100) Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR) alanında; 1983-1978 yıllarındaki bir çalışmanın da Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR) alanında; 1988-1992 yılları arasındaki beş çalışmanın dördünün (%80) Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR) alanında, birinin (%20) psikoloji alanında; 1993-1997 yılları arasındaki 17 (%100) çalışmanın 14'ünün (%82,4) Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR) alanında, ikisinin (%11,8) psikoloji alanında, birinin (%5,9) spor bilimleri alanında olduğu gözlenmiştir. Bununla birlikte, 1998-2002 yıllarında yapılan 26 (%100) çalışmanın 22'sinin (%84,6) Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR) alanında, 3'ünün (%11,5) psikoloji alanında, 1'inin (%3,8) öğretmenlik programı alanında; 2003-2007 yılları arasındaki 29 çalışmanın 25'inin (%86,2) Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR) alanında, 3'ünün (%10,3) psikoloji alanında, 1'inin (%3,4) öğretmenlik programı alanında; son olarak da 2008-2012 yılları arasındaki 12 (%100) çalışmanın 12'sinin de Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR) alanında olduğu gözlenmiştir.

1972 – 1978 yılları arasındaki 1 (%100) çalışmanın birinin (%100) doktora programı düzeyinde; 1983-1978 yıllarında da yapılan bir (%100) çalışmanın yüksek lisans programı düzeyinde; 1988-1992 yılları arasındaki beş çalışmanın dördünün (%80) yüksek lisans programı düzeyinde, 1'inin (%20) doktora programı düzeyinde; 1993-1997 yılları arasındaki 17 çalışmanın 10'unun (%58,8) doktora programı düzeyinde, 7'sinin (%41,2) yüksek lisans programı düzeyinde olduğu gözlenmiştir. Bununla birlikte, 1998-2002 yılları arasındaki 26 çalışmanın 17'sinin (%65,4) yüksek lisans programı düzeyinde, dokuzunun (%34,6) doktora programı düzeyinde, 2003-2007 yılları arasındaki 29(%100) çalışmanın 15'inin (%51,7) doktora programı düzeyinde, 14'ünün (48,3) yüksek lisans programı düzeyinde; son olarak da 2008-2012 yılları arasındaki 12 (%100) çalışmanın 6'sının (%50) yüksek lisans programı düzeyinde; diğer altısının (%50) doktora programı düzeyinde olduğu gözlenmiştir.

Yıllara göre çalışmalarda kullanılan yaklaşıma göre sınıflandırmaya bakıldığında, 1978-1982 yılları arasındaki bir (%100) çalışmanın birinde (%100) davranışçı yakla-

şım, 1983-1978 yıllarındaki bir (%100) çalışmanın birinde (%100) insancıl yaklaşımın; 1988-1992 yılları arasındaki 3 (%100) 3'ünde de (%100) insancıl yaklaşımın; 1993-1997 yılları arasındaki dokuz (%100) çalışmanın beşinde (%55,6) insancıl yaklaşım, üçünde (%33,3) bilişsel yaklaşımın, birinde (11,1) psikanalitik yaklaşımın kullanıldığı görülmüştür. Bununla birlikte, 1998-2002 yılları arasındaki yedi (%100) çalışmanın dördünde (%57,1) bilişsel yaklaşımın, üçünde (%42,9) insancıl yaklaşımın; 2003-2007 yılları arasındaki 14 (%100) çalışmanın 6'sında (%42,9) bilişsel yaklaşım, 5'inde (%35,7) eklektik yaklaşım, ikisinde (%14,3) psikanalitik yaklaşımın, birinde (%7,1) Adleryan yaklaşımının, son olarak da 2008-2012 yılları arasındaki 10 (%100) çalışmanın altısında (%60) bilişsel yaklaşımın, ikisinde (%20) eklektik yaklaşımın, birinde (%10) insancıl yaklaşım ve diğer bir (%10) çalışmada da Adleryan yaklaşımının kullanıldığı gözlenmiştir.

Tezlerin Yapıldığı Düzey İle İlgili Bulgular

Tezlerin yapıldığı düzeye göre dağılımına bakıldığında; 48'si (%53,8) yüksek lisans ve 43'ü (%46,2) doktora düzeyinde hazırlanmıştır. Çalışmanın yapıldığı düzeyin, çalışma grubuna, çalışmanın türüne, kullanılan yaklaşıma, araştırma desenine ve çalışmanın yapıldığı alana göre dağılımı Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3: Tezlerin Yapıldığı Düzeyin, Çalışma Grubuna, Çalışmanın Türüne, Kullanılan Yaklaşıma, Araştırma Desenine Ve Çalışmanın Yapıldığı Alana Göre Dağılımı

Çalışma Grubu	Düzey		Toplam
	Yüksek Lisans	Doktora	
Çocuk	1 (%2,1)	4(%9,3)	5(% 5,5)
Ergen	30(%62,5)	20(%46,5)	50(% 54,9)
Üniversite Öğrencisi	9(%18,8)	14(%32,6)	23(% 25,3)
Yetişkin	8(%16,7)	4(%9,3)	12(% 13,2)
Yaşlı	0(% 0,0)	1(%2,3)	1(% 1,1)
TOPLAM	48(%100)	43(%100)	91(%100,0)
Tür			
Grupla Psi. Dan.	17 (%35,4)	24(%55,8)	41(%45,1)
Grup Reh.	11 (%22,9)	8(%18,6)	19(%20,9)
Psikoeğitsel	20(%41,7)	11(%25,6)	31(%34,1)
TOPLAM	48(%100)	43(%100)	91(%100)
Yaklaşım			
İnsancıl	8 (%42,1)	5(%19,2)	13(%28,9)
Bilişsel	7(%36,8)	13(%50)	20(% 44,4)
Psikanalitik	0(% 0,0)	3(%11,5)	3(% 6,7)
Adleryan	1(%5,3)	1(%3,8)	2(%4,4)
Eklektik	3(%15,9)	4(%15,4)	7(% 15,6)
TOPLAM	19(%100)	26(%100)	45(%100,0)
Desen			
Kontrol var	44 (%93,6)	24 (%55,8)	68 (%75,6)
Kontrol ve izleme	3 (%6,4)	11 (%25,6)	14 (%15,6)
Placebo	0 (%0)	8 (%18,6)	8 (%8,9)
TOPLAM	47 (%100)	43 (%100)	91(%100,0)

Çalışma Grubu	Düzyey		Toplam
	Yüksek Lisans	Doktora	
Alan			
PDR	42(%46,2)	38(%88,4)	80(%87)
Psikoloji	6(%6,5)	3(%7)	9(%9,8)
Öğretmenlik	1(%1,1)	1(%2,3)	2(%2,2)
Spor bilimleri	0(%0)	1(%2,3)	1(%1,1)
TOPLAM	49(%100)	43(%100)	93(%100,0)

Çalışmanın yapıldığı düzyeye göre çalışılan grup açısından sınıflandırıldığında, yüksek lisans alanındaki toplam 48(% 100) çalışmanın 30'unun (%62,5) ergenler, 9'unun (%18,8) üniversite öğrencileri, 8'inin (% 16,7) yetişkinler, 1'inin (%2,1) çocuklar üzerinde; doktora düzeyinde yapılan toplam 43 (%100) çalışmanın 20'sinin (%46,5) ergenler, 14'ünün (%32,6) üniversite öğrencileri, dördünün (%9,3) çocuklar, diğer 4'ünün (% 9,3) yetişkinler, birinin (%2,3) yaşlılar üzerinde olduğu gözlenmiştir.

Çalışmanın yapıldığı düzyeye göre tür açısından sınıflandırıldığında, yüksek lisans alanındaki toplam 48 (% 100) çalışmanın 17'sinin (%35,4) grupla psikolojik danışma, 11'nin (%22,9) grup rehberliği, 20'sinin (%41,7) psikoöğitsel grup; doktora düzeyindeki toplam 43 (%100) çalışmanın 24'ünün (%55,8) grupla psikolojik danışma, 8'inin (%18,6) grup rehberliği, 11'inin (%25,6) psikoöğitsel grup türünde olduğu gözlenmiştir.

Çalışmanın yapıldığı düzyeye göre kullanılan yaklaşım açısından sınıflandırıldığında, yüksek lisans alanındaki toplam 19 (% 100) çalışmanın sekizinde (%42,1) insancıl yaklaşım, yedisinde (%36,8) bilişsel yaklaşım, birinde (%5,3) Adleryan yaklaşımı, üçünde (%15,9) eklektik yaklaşımın kullanıldığı; doktora düzeyindeki toplam 26 (%100) çalışmanın beşinde (%19,2) insancıl yaklaşımın, 13'ünde (%50) bilişsel yaklaşımın, üçünde (%11,5) psikanalitik yaklaşımın, birinde (%3,8) Adleryan yaklaşımın, dördünde (%15,4) eklektik yaklaşımın kullanıldığı gözlenmiştir.

Çalışmanın yapıldığı düzyeye göre kullanılan araştırma deseni açısından sınıflandırıldığında, yüksek lisans alanındaki toplam 47(%100) çalışmanın 44'ünde(%93,6) kontrol gruplu desen, üçünde(%6,4) kontrol ve izleme grubu; doktora düzeyindeki toplam 43(%100) çalışmanın 24'ünde(%55,8) kontrol gruplu desen, 11'inde(%25,6) kontrol ve izleme gruplu desen, sekizinde(%18,6) placebo gruplu desen kullanılmıştır.

Çalışmanın yapıldığı düzyeye göre araştırmanın yapıldığı alana göre sınıflandırıldığında, yüksek lisans alanındaki toplam 49 (%100) çalışmanın 42'sinin(%46,2) Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanında, altısının(%6,5) psikoloji alanında, birinin(%1,1) öğretmenlik programı alanında; doktora düzeyindeki toplam 43(%100) çalışmanın 38'inin(%88,4) Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanında, üçünün(%7) psikoloji alanında, birinin(%2,3) öğretmenlik programı alanında, birinin(%2,3) spor bilimleri alanında olduğu gözlenmiştir.

Tezin Yapıldığı Tür İle İlgili Bulgular

İncelenen tezler grup çalışması türüne göre sınıflandırıldığında 41'inin (%44,1) grupla psikolojik danışma, 31'inin (%33,3) psikoeğitsel ve 20'sinin de (%21,5) grup rehberliği çalışması olduğu gözlenmiştir. Tezlerin grup çalışması türünün hafta sayısı, kullanılan yaklaşım ve araştırma desenine göre dağılımı Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4: Tezlerin Grup Çalışması Türünün Hafta Sayısı, Kullanılan Yaklaşım Ve Araştırma Desenine Göre Dağılımı

Hafta	Tür			Toplam
	Grupla psi. dan.	Grup reh.	Psikoeğitsel	
7 ve daha az	1(%3)	3(%16,7)	0(%0,0)	4(%5,1)
8-12	29(%87,9)	13(%72,2)	26(%96,3)	68(%87,2)
13 ve daha fazla	3(%9,1)	2(%11,1)	1(%3,7)	6(%7,7)
TOPLAM	33(%100)	18(%100)	27(%100)	79(%100)
Yaklaşım				
İnsancıl	10(%38,5)	1(%10)	2(%22,2)	13(%28,9)
Bilişsel	12(%46,2)	6(%60)	2(%22,2)	20(%44,4)
Psikanalitik	1(%3,8)	1(%10)	1(%11,1)	3(%6,7)
Adleryan	2(%7,7)	0(%0,0)	0(%0,0)	2(%4,4)
Eklektik	1(%3,8)	2(%20)	4(%44,4)	7(%15,6)
TOPLAM	26(%100)	10(%100)	9(%100)	45(%100)
Desen				
Kontrol var	27(%67,5)	16(%84,2)	25(%80,6)	68(%75,6)
Kontrol ve izleme	8(%20)	2(%10,5)	4(%12,9)	14(%15,6)
Placebo	5(%12,5)	1(%5,3)	2(%6,5)	8(%8,9)
TOPLAM	40(%100)	20(%100)	31(%100)	90(%100)

Çalışmanın türünün grup çalışmalarının sürdüğü hafta sayısına göre dağılımına bakıldığında grupla psikolojik danışma olarak yapılan tezlerin biri (%3) 7 ve daha az hafta süreyle, 29'u (%87,9) 8 ile 12 hafta arasında, üçü (%9,1) 13 ve daha fazla hafta süreyle gerçekleştiği gözlenmiştir. Grup rehberliği olarak yapılan tezlerin üçü (%16,7) 7 ve daha az hafta süreyle, 13'ü (%72,2) 8 ile 12 hafta arasında ve ikisi (%11,1) 13 ve daha fazla süreyle gerçekleşmiştir. Psiko-eğitim grup çalışmalarına bakıldığında 26'sının (%96,3) 8 ile 12 hafta arasında ve birinin (%3,7) 13 ve daha fazla hafta süreyle gerçekleştiği görülmektedir.

Çalışmanın türünün grup çalışmalarında kullanılan yaklaşıma göre dağılımına bakıldığında grupla psikolojik danışma tezlerinin 10'ununda (%38,5) insancıl yaklaşım, 12'sinde (%46,2) bilişsel yaklaşım, birinde (%3,8) psikanalitik yaklaşım, ikisinde (%7,7) Adleryan yaklaşım ve 1'inde (%3,8) eklektik yaklaşım kullanılmıştır. Grup rehberliği olarak yapılan tezlerin birinde (%10) insancıl yaklaşım, altısında (%60) bilişsel yaklaşım, birinde (%10) psikanalitik yaklaşım ve ikisinde (%20) eklektik

yaklaşım kullanılmıştır. Psiko-eğitim grup yapılan tezlerin ikisinde (%22,2) insancıl yaklaşım, ikisinde (%22,2) bilişsel yaklaşım, birinde (%11,1) psikanalitik yaklaşım ve 4'ünde (%44,4) eklektik yaklaşım kullanılmıştır.

Çalışmanın türünün grup çalışmalarının araştırma desenine göre dağılımına bakıldığında grupla psikolojik danışma yapılan tezlerin 27'sinde (%67,5) kontrol grubu olduğu, 8'inde (%20) kontrol grubunun yanı sıra izleme çalışmasının olduğu ve 5'inde (%12,5) kontrol grubunun yanı sıra placebo grubu kullanıldığı görülmektedir. Grup rehberliği yapılan tezlerin 16'sında (%84,2) kontrol grubu olduğu, ikisinde (%10,5) kontrol grubunun yanı sıra izleme çalışmasının olduğu ve birinde (%5,3) kontrol grubunun yanı sıra placebo grubu kullanıldığı gözlenmektedir. Psiko-eğitim grup yapılan tezlerin 25'inde (%80,6) kontrol grubu olduğu, dördünde (%12,9) kontrol grubunun yanı sıra izleme çalışmasının yapıldığı ve ikisinde (%6,5) kontrol grubunun yanı sıra placebo grubu kullanıldığı görülmektedir.

Tezde Kullanılan Yaklaşım İle İlgili Bulgular

Grup çalışmasında temel alınan yaklaşım incelendiğinde 20 (%21,5) tezde bilişsel – davranışçı yaklaşım, 13 (%14,0) tezde insancıl yaklaşım, 7 (%7,5) tezde eklektik yaklaşım, 3 (%3,2) tezde psikanalitik yaklaşım, iki (%2,2) tezde Adleryan yaklaşımın kullanıldığı ve 48'inin (%51,6) kullandığı yaklaşımı belirtmediği saptanmıştır. Kullanılan yaklaşımın araştırmanın sonucuna göre dağılımı Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5:Kullanılan Yaklaşımın Araştırmanın Sonucuna Göre Dağılımı

Sonuç	Yaklaşım					TOPLAM
	İnsancıl	Bilişsel	Psikanalitik	Adleryan	Eklektik	
Etkili	10(%76,9)	19(%95)	2(%66,7)	2(%100)	6(%85,7)	39(%86,7)
Etkisiz	3(%23,1)	1(%5)	1(%33,3)	0(%0,0)	1(%14,3)	6(%13,3)
TOPLAM	13(%100)	20(%100)	3(%100)	2(%100)	7(%100)	45(%100,0)

Grup çalışmasının sonucunun kullanılan yaklaşıma göre dağılımına bakıldığında insancıl yaklaşım kullanılan tezlerin 10'unun (%76,9) etkili, 3'ünün (%23,1) etkisiz olduğu görülmüştür. Bilişsel yaklaşım kullanılan tezlerin 19'unun (%95) etkili, 3'ünün (%23,1) etkisiz olduğu görülmüştür. Psikanalitik yaklaşım kullanılan tezlerin 2'sinin (%66,7) etkili, 1'inin (%33,3) etkisiz olduğu görülürken Adleryan yaklaşım kullanılan 2 (%100) tezin de etkili olduğu görülmektedir. Eklektik yaklaşım kullanılan tezlerin 6'sının (%85,7) etkili, 1'inin (%14,3) etkisiz olduğu görülmektedir.

Tezin Sonucuna İlişkin Bulgular

Grup çalışmaları sonuçlarına göre değerlendirildiğinde 84'ünün (%90,3) etkili, 8'inin (%8,6) etkisiz ve birinin (%1,1) sonucuna ulaşamamıştır. Grup çalışmasının sonucunun araştırma desenine göre dağılımı Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6:Grup Çalışmasının Sonucunun Araştırma Desenine Göre Dağılımı

Desen	Sonuç		Toplam
	Etkili	Etkisiz	
Kontrol var	61 (% 75,3)	6 (%75)	67(% 75,3)
Kontrol ve izleme	12 (%14,8)	2 (%25)	14 % 15,7)
Placebo	8 (%9,9)	0 (%0,0)	8 (%9)
TOPLAM	81 (% 100)	8 (%100)	90 (% 100)

Çalışmanın sonucuna göre kullanılan araştırma deseni açısından sınıflandırıldığına, sonucu etkili bulunan toplam 81(%100) çalışmanın 61'inde(%75,3) kontrol gruplu desen, 12'sinde(%14,8) kontrol ve izleme gruplu desen, 8'inde(%9,9) placebo gruplu desen kullanılırken; sonucu etkili çıkmayan toplam 8 (%100) çalışmanın 6'sında (%75) kontrol gruplu desen, 2'sinde(%25) kontrol ve izleme gruplu desen kullanılmıştır.

4. Tartışma

Grupla psikolojik danışma, grup rehberliği ve psiko-eğitim olmak üzere üç alanda tezlerde yapılan grup çalışmalarını inceleyen bu çalışmada tezlere ilişkin betimsel istatistiklere yer verilmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde en fazla çalışmanın ergenler üzerinde, en az çalışmanın ise yaşlı gruplarıyla olduğu görülmektedir. Ergenlerle olan çalışmaların fazla olmasının nedeni, bu çalışma grubunun eğitim sistemi içerisinde kolay ulaşılabilir olması, uygulayıcıların ergen bireylerle daha rahat çalışabilmeleri ve literatürde benzer çalışmaların olması nedeniyle birikimli ilerlemenin daha kolay sağlanması olduğu söylenebilir. Yaşlılarla çalışmaların az olmasının (Koç, 2000) nedeninin, ileri yaş grubunda olan bireylerin ulaşılabilir olmaması, fiziksel ve zihinsel özelliklerinin görece uzun soluklu çalışmaları sürdürmek için yeterli olmaması ve bu alanda Türkiye'deki psikolojik danışma literatürünün yetersiz olması olabilir. Çalışma grubunun, grubun süresine göre dağılımına bakıldığında çocuk ve ergenlerde sıklıkla 90 dakika olduğu ve daha az süreli grupların yapıldığı görülmektedir. Amerikan Psikoloji Derneği (2013) tarafından yayınlanan kodlar listesinde yer alan bu süreler, çocuk ve ergenlerin gelişim özellikleri (bilişsel özellikleri vb.) dikkate alındığında grup çalışmalarının 90 dakikadan daha az olması beklenen bir sonuçtur.

İncelenen tezlerin yıllara göre dağılımına bakıldığında 1998 – 2007 yılları arasında grup çalışmalarının diğer yıllara oranla arttığı gözlenmektedir. Tezlerin yapıldığı düzeye göre dağılımına bakıldığında; yüksek lisans ve doktora düzeyinde önemli bir farkın olmadığı görülmektedir. Buna göre grup çalışmalarının her iki düzeyde de olduğu ve araştırmacılar tarafından benzer oranlarda tercih edildiği anlaşılmaktadır. Bu durum, tez danışmanlarının lisansüstü öğrencilerini benzer şekillerde yönlendirmeleri ya da öğrencilerin birbirlerinden gözlemleyerek benzer çalışmalara yönelmelerinden kaynaklanıyor olabilir. Tezler grup çalışması türüne göre sınıflandırıldığında daha çok grupla psikolojik danışmaya yönelik olduğu gözlenmiştir. Çalışmaların daha çok PDR

alanında olması ve grupla psikolojik danışmanın PDR alanının önemli bir parçası olması bunun nedeni olabilir.

Grup çalışmasında temel alınan yaklaşım incelendiğinde en çok bilişsel – davranışçı yaklaşımın, en az ise psikanalitik yaklaşımların kullanıldığı gözlenmiştir. Türkiye’de ruh sağlığı hizmetlerinin gelişimine bakıldığında tıbbi modelden öğrenme modeline doğru bir geçişin olduğu görülmektedir. Bu nedenle psikanaliz gibi tıbbi modele dayalı çalışmalara az rastlanırken, bilişsel-davranışçı yaklaşımlar daha fazla kabul görebilmektedir. Aynı zamanda, öğrencilerin grup çalışmalarının belli zaman diliminde tamamlanması gerekliliğinden görece daha kısa süreli psikolojik danışma yaklaşımlarının tercih edilmesi anlaşılabilir. Örneğin, grup çalışmasında bilişsel-davranışçı yaklaşımı kullanan bir araştırmacı psikanalitik yaklaşımı kullanan bir araştırmacıya göre daha kısa zamanda çalışmasını tamamlayabilir. Benzer bir şekilde Krishna, Jauhari, Lepping, Turner, Crossley ve Krishnamoorthy’ın (2010) yapmış oldukları çalışmalarda da bilişsel terapilerin daha sıklıkla kullanıldığını ortaya koymuşlardır. Grup çalışmaları sonuçlarına göre değerlendirildiğinde çalışmaların büyük çoğunluğunun etkili olduğu görülmektedir. Çalışmaların bilimsel tez niteliğinde olması ve bunun sonucu olarak araştırmacıların çalışmalarında titiz davranmaları, sistemli oluşları, çalışmaların kuramsal temele dayalı olması çalışmaların etkililiğini artırmış olabilir.

Öneriler

Doküman incelemesi yapılan bu çalışma birtakım sınırlılıklara sahiptir. Bu çalışmada dokümanların sadece tezlerle sınırlı kalmaması; proje, makale, bildiri gibi bilimsel çalışmalarla da genişletilmesi önemli katkılar sağlayabilir. Çalışma kapsamına alınan dokümanların daha fazla ölçüt kullanılarak incelenmesi daha fazla bilgi birikimini ortaya koyabilir. Aynı zamanda, ulusal ve uluslararası veri tabanlarında aynı anahtar sözcükle taramanın yapılıp, çalışmanın kapsamının genişletilmesi büyük resmin daha iyi görülmesini sağlayabilir. Bununla birlikte, dokümanlara sağlıklı bir şekilde ulaşılabilmesi için veri tabanlarının güncellenmesi konusunda ilgili kurumlarla işbirliği yapılabilir.

Sonuç

Türkiye’de lisansüstü düzeydeki ve grupla psikolojik danışma, grup rehberliği ve psiko-eğitim grup çalışma temelli tezlerin incelenmesi literatürdeki çalışmaların değerlendirilmesinde farklı bakış açıları sunabilmesi açısından oldukça önemlidir. Bundan dolayıdır ki, bu çalışma tezlerin belli ve önemli ölçütler açısından sınıflandırılmasını, farklılıkları ve benzerlikleri ortaya koymasını boyutuyla literatüre önemli katkılar sağlayabilir. Söz konusu çalışmanın özellikle PDR alanındaki uygulayıcı ve araştırmacıların yapacakları grup çalışmalarına ışık tutacağı düşünülmektedir ve ulusal literatürdeki grup çalışmalarının nitelikleri, güçlü ve sınırlı yönleri hakkında genel bir çerçeve sunabilir.

5.Kaynakça

- American Psychology Association Practice Organization (2013). 2013 Psychotherapy CPT Codes for Psychologists.
- Bilge, F. (2001). Psikolojik Danışma ve Rehberlik, Psikoloji ve Sosyal Hizmetler Yüksek Lisans ve Doktora Tez Bibliyografyası. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği Yayınları, No: 4, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Büyükgöze-Kavas, A. (2011). Bireysel ve Grupla Psikolojik Danışma Uygulamalarına Yönelik Bir Değerlendirme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9 (2), 411-432.
- Crockett, S. A., Byrd, R. J., & Erford, B. T. (2012). The Journal of Mental Health Counseling Publication Pattern Review: A Meta-Study of Author and Article Characteristics, 1994-2009. *Journal of Mental Health Counseling*, 34, 82-94.
- Durmuş, E. (2006). Yaratıcı drama ile bütünleştirilmiş grupla psikolojik danışmanın üniversite öğrencilerinin utangaçlık düzeylerine etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Duy, B. (2003). Bilişsel-davranışçı yaklaşıma dayalı grupla psikolojik danışmanın yalnızlık ve fonksiyonel olmayan tutumlar üzerine etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Elmacı, F. (2008). Bilişsel-davranışçı yaklaşıma dayalı grupla psikolojik danışmanın ergenlerin korkuları üzerindeki etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Gazda, M. G. (1978). *Group Counseling: A Developmental Approach*, Boston.
- Gürkan, U. (2006). Grupla psikolojik danışmanın üniversite öğrencilerinin yılmazlık düzeylerine etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Jonsson, H., & Hougaard, E. (2009). Group cognitive behavioural therapy for obsessive-compulsive disorder: a systematic review and meta-analysis. *Acta Psychiatr Scand*, 119: 98-106.
- Koç, M. (2000). Yaşlılık psikolojisi ile ilgili yapılan bilimsel çalışmaların tarihi ve literatürü üzerine bir araştırma. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 289-308.
- Korkut-Owen, F. (2007). Psikolojik Danışma Alanında Meslekleşme ve Psikolojik Danışman Eğitimi: ABD, Avrupa Birliği Ülkeleri ve Türkiye'deki Durum. Gelişen Psikolojik Danışma ve Rehberlik (Meslekleşme Sürecindeki İlerlemeler) (Ed.R. Özyürek, F.Korkut-Owen ve D. Owen), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Koydemir, S. (2011). Grubun Doğası ve Yapısı, (Edt. A. Demir ve S. Koydemir) *Grupla Psikolojik Danışma*, Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Krishna,M., Jauhari, A., Lepping, P., Turner, J., Crossley, D., & Krishnamoorthy, A. (2011). Is group psychotherapy effective in older adults with depression? a systematic review. *International Journal of Geriatr Psychiatry*, 26: 331-340.
- Mutlu-Tagay, Ö. (2010). Gestalt Temas Engelleri Ölçeği'nin geliştirilmesi ve üniversite öğrencilerinin temas engellerinin incelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Özyürek, R. (2007). Psikolojik Danışman Eğitiminin ve Okullardaki Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerinin Niteliğini Yükseltmeye Yönelik Öneriler. Alanında Meslekleşme ve Psikolojik Danışman Eğitimi: ABD, Avrupa Birliği Ülkeleri ve Türkiye'deki Durum. Gelişen Psikolojik Danışma ve Rehberlik (Meslekleşme Sürecindeki İlerlemeler) (Ed.R. Özyürek, F.Korkut-Owen ve D. Owen), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Payne, K. T.; Marcus, D. K. (2008). The efficacy of group psychotherapy for older adult clients: a meta-analysis. *group Dynamics Theory, Research and Practice*. 12(4), 268-278.

- Piřkin, M. (2006). Türkiye’de Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerinin Dünü, Bugünü ve Yarını. Türkiye’de Eğitim Bilimleri: Bir Bilanço Denemesi (Ed.M. Hesapçıoğlu ve A. Durmuş) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Seęer, İ., Ay, İ., Ozan, C. ve Yılmaz, B.Y. (2014). Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanındaki araştırma eğilimleri: bir içerik analizi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5 (41), 49-60.
- Ültanır, E. (2005). Türkiye’de Psikolojik Danışma ve Rehberlik, mesleki ve psikolojik danışman eğitimi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 102-111.
- Voltan Acar, N. (2005). *Grupla Psikolojik Danışma İlke ve Teknikleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Voltan Acar, N. (2012). *Grupla Psikolojik Danışma İlke ve Teknikleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Yıldırım, A. ve şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seękin Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

Purpose

There is a significant number of studies related to group work both in national and international literature. Some of these studies are meta-analytic work while others are comprised of group works directed to practice in experimental researches. In Turkey the studies on group work are typically limited to those conducted as parts of experimental studies. Therefore, the purpose of this study was to examine the group work conducted in graduate theses and dissertations and to obtain a general picture of what issues and topics studies by Turkish researchers.

Results

Fifty one samples of the theses and dissertations involved adolescents (54.8%), 23 involved college students (24.7%), 12 were adults samples (12.9%), five were children (5.4%) and one was made of aging adults (1.1%). Participants of 83 studies were heterogeneous and 10 were homogenous group in terms of gender.

It is seen that 51 of theses and dissertations (54.8%) are about adolescents, 23 (24.7%) are college students, 12 (12.9%) are adults, 5 (5.4%) are children and one (1.1%) is on an old individual. 83 of the work groups (89.2%) are heterogeneous, 10 (10.8%) are homogenous groups as regarded to sex.

It is observed that one sample of the theses and dissertations are (1.1%) between the years 1978 and 1982, one (1.1%) between the years 1983 and 1987, five (5.4%) between the years 1988 and 1992, 17 (18.3%) between the years 1993 and 1997, 25 (29.0%) between the years 1998 and 2002, 29 (31.2%) between the years 2003 and 2007, 12 (12.9%) between the years 2008 and 2012 and the year of one dissertation could not be determined. When the theses and dissertation were classified in terms of graduate level, 48 of them (53.8%) were prepared at master's level and 43 (46.2%) were at doctoral level. When the theses and dissertations were classified in terms of the nature of the group work involved, it was observed that 41 of them (44.1%) were group counseling, 31 (33.3%) were psycho educational and 20 (21.5%) were group guidance work. When the group work done for the theses and dissertations was classified with respect to theoretical orientation, it was observed that cognitive-behavioral approach was used in 20 theses and dissertations (21.5%), humanistic approach in 13 theses and dissertations (14.0%), eclectic approach in seven theses and dissertations (7.5%), psychoanalytical approach in three theses and dissertations (3.2%), Adlerian approach in two theses and dissertations (2.2%) and 48 of them (51.6%) did not state the approach they utilized. When the theses and dissertations and distributions were examined in terms of the their theoretical approach and effectiveness of the interventions used, the following results were obtained: 10 (76.9%) of the theses and dissertations used were effective, three (23.1%) of them were ineffective; 19 (95%) of the theses and dissertations that used cognitive approach were effective, three (23.1%) of them were ineffective; two (66.7%) of the theses and dissertations that used psychoanalytical approach were effective and one (33.3%) of them was ineffective; two (100%) theses and dissertations that used Adlerian approach were effective; six (85.7%) of the theses and dissertations that used eclectic approach were effective, one (14.3%) of them was ineffective. In short, 84 (90.3%) group intervention programs were effective, eight (8.6%) were ineffective and the result of one (1.1%) program was not stated.

Discussion

It is seen that when it is evaluated in general, most of the studies were conducted with adults, a negligible number of them were with the aging samples. There seems to be several reasons for utilization of adolescent samples. One, since majority of this population is in the educational system, these persons are more accessible. Two, since the number of studies with these population is greater, researchers might view working with adolescents more convenient in terms of being better able to compare the findings with those previous studies. It can be said that the reason that the studies conducted with old people are few could be that the individuals of old age are not accessible, their physical and mental state may not be adequate to sustain relatively long-term commitment to participating in group work. Thus literature on group work with late adulthood is scarce.

To examine the psychological consultation with group, group guidance and psycho-educational group works-based theses and dissertations conducted at graduate level in Turkey is very important in the sense that this presents different perspectives in the evaluation of the works in literature. Thus, this study can provide important contributions to the literature in that it reveals the classification, differences and similarities of the dissertations-thesis in terms of certain and significant criteria.

Conclusion

It is thought that this study will bring light to the group works to for the practitioners and researchers in the area of psychological counseling and guidance and presents a general framework about the qualities, strength and weakness of the group works in literature. Further work should not only focus on theses and dissertations but also examine research articles and other published reports of group interventions.